

Pla Docent de l'Assignatura Història Econòmica i de l'Empresa (2ona part)

Índex

- 1. Dades descriptives de l'assignatura**
- 2. Presentació de l'assignatura**
- 3. Prerequisits per al seguiment del pla formatiu**
- 4. Objectius de l'aprenentatge**
- 5. Competències a assolir en l'assignatura**
- 6. Metodologia**
- 7. Avaluació**
- 8. Continguts**
- 9. Programació d'activitats i càlcul de la càrrega de treball**
- 10. Fonts d'informació i recursos didàctics**

1. Dades descriptives de l'assignatura

- * Curs acadèmic:** 2011-2012
- * Nom de l'assignatura:** HISTÒRIA ECONÒMICA I DE L'EMPRESA (2ona part)
- * Codi assignatura:** 20831
- * Tipus d'assignatura:** FORMACIÓ BÀSICA PER ALS GRAUS D'ADMINISTRACIÓ I DIRECCIÓ D'EMPRESES I D'ECONOMIA
- * Estudis:** ADMINISTRACIÓ I DIRECCIÓ D'EMPRESES / ECONOMIA (acords del Consell de Govern de 9/7/ 2008 i 24/2/2010)
- * Nombre de crèdits ECTS:** 9
- * Temporalització:**
 - Curs:** 2on
 - Tipus:** TRIMESTRAL
 - Període:** 2on TRIMESTRE
- * Departament:** ECONOMIA I EMPRESA
- * Llengües de docència:** CASTELLÀ / CATALÀ
- * Assignació de professorat, grups i seminaris:**

Dades del professor	Grup C. Magistral	Seminaris
Xavier Tafunell Despatx 20.231 xavier.tafunell@upf.edu	1	101 102 103 104
	2	301 302 303 304
Héctor García Despatx 20.299bis hector.garcia@upf.edu	3	201 202 203 204
	4	401 402 403 404

2. Presentació de l'assignatura

El curs analitza el desenvolupament de l'economia espanyola des de l'època de la difusió de la revolució industrial fins a l'actualitat. S'estudia l'evolució econòmica d'Espanya situant-la en el context de l'economia europea. L'assignatura esclareix quins han estat els factors claus del procés de modernització econòmica d'Espanya i els factors que han obstaculitzat i retardat aquest procés.

Es tracta d'una assignatura introductòria, que aporta a l'estudiant en ADE/ECONOMIA una base de coneixement sobre el passat econòmic recent del seu entorn adequada per tenir una comprensió cabal de la realitat actual.

3. Prerequisits per al seguiment de l'itinerari formatiu

Els alumnes han de tenir els següents **coneixements previs**:

- Coneixements dels fonaments de la Història Contemporània d'Espanya : els processos i els fets històrics més rellevants.
- Haver assimilat els continguts i assolits els objectius establerts a Història Econòmica i de l'Empresa, 1era part, assignatura que proveeix els elements contextuais i metodològics indispensables per entendre l'evolució històrica de l'economia espanyola.
- Haver assimilat els continguts i assolits els objectius establerts a les assignatures Introducció a la Introducció a l'Economia i Anàlisi de dades.

Els alumnes han de posseir les següents **capacitats bàsiques** per a iniciar el procés d'aprenentatge:

- Domini bàsic de programes estàndard de full de càlcul (Excel) i processament de textos (Word).
- Habilitats desenvolupades a Introducció a l'Anàlisi de Dades referents a estadística descriptiva.

4. Objectius de l'aprenentatge

1. Conèixer l'entorn econòmic espanyol.
2. Comprendre el funcionament i la dinàmica social en relació a l'economia espanyola.
3. Raonar diversos fets amb criteri històrico-econòmic.
4. Relacionar els canvis de l'economia espanyola amb els canvis esdevinguts en l'economia europea.
5. Assolir les competències instrumentals (v. apartat següent).

5. Competències a assolir en l'assignatura

Competències generals	Competències específiques
Instrumentals 1. Cerca d'informació adequada provinent de fonts diverses.	1. Capacitat per classificar cronològicament les fites bàsiques de la Història Econòmica d'Espanya. 2. Capacitat per explicar les fites bàsiques de la Història Econòmica d'Espanya.
Interpersonals 2. Comunicació oral en públic. 3. Treball en equip. 4. Capacitat d'escriure correctament.	3. Interpretació de gràfics amb l'evolució temporal a llarg termini de variables econòmiques fonamentals. 4. Capacitat per transferir als gràfics els fets estudiats. 5. Capacitat per reconèixer la interacció i les diferències entre el curt i el llarg termini.
Sistèmiques 5. Raonament crític en la lectura, la redacció escrita i en la comunicació oral. 6. Anàlisi i síntesi d'informació qualitativa. 7. Anàlisi i síntesi d'informació quantitativa. 8. Organització i planificació del treball. 9. Adaptació a situacions noves.	6. Capacitat per realitzar gràfics i càlculs numèrics a partir dels materials estadístics oferts. 7. Capacitat per realitzar taules amb informació històrica a partir dels materials estadístics oferts. 8. Anàlisi de cada fenomen dins del seu context històric tot utilitzant les eines de l'anàlisi econòmica.

6. Metodologia

Les activitats d'ensenyament/aprenentatge seran les següents:

- Presencial a l'aula amb el grup sencer (160 estudiants)

El primer àmbit d'activitat són les **classes magistrals**. Seran 16 classes magistrals, d' 1,5 hores de durada (80' efectius). Cadascuna tractarà totalment o parcial un bloc de contingut (vegeu 8.1). La funció d'aquestes classes és proveir claus interpretatives de l'evolució de l'economia espanyola en els diversos períodes històrics. Per tal d'assimilar i comprendre l'exposició del professor cal que l'estudiant faci abans la lectura assignada a la classe magistral (vegeu 9.1).

- Presencial a l'aula amb subgrups (20/24 estudiants)

El segon àmbit d'activitat són els **seminaris**. N'hi haurà 6 al llarg del curs. Tindran una durada d'1,5 hores (80' efectius). Cadascun estarà dedicat a un dels eixos temàtics descrits a 8.2. Els seminaris tenen com a finalitat que l'estudiant es familiarizi i arribi a conèixer i comprendre els grans canvis esdevinguts en determinats aspectes econòmics definibles com a eixos fonamentals del procés de creixement a llarg termini. Aquest aprenentatge, construït a partir del treball previ de preparació, madura i es consolida amb la defensa oral i la participació activa dels estudiants en el seminari.

- Dirigit fora de l'aula, de manera individual

L'estudiant haurà de fer una lectura acurada de la bibliografia obligatòria que complementa les classes magistrals. Disposarà, a més a més, d'una *Guia de Lectura*, que l'ajudarà a identificar els elements claus del text.

- Dirigit fora de l'aula, en equip (4 estudiants) o de forma individual

Tots els seminaris requereixen un treball previ per part dels estudiants, individualment o en equip de 4 estudiants (cada professor determinarà la manera de formar els equips). S'assignarà un cas amb instruccions concretes a cada equip (o estudiant, quan el treball s'hagi de fer individualment). Les tasques generalment inclouran una lectura, manipulació i anàlisi de dades i donar resposta a un qüestionari. Abans de cada seminari, els equips hauran de lliurar un informe escrit, el qual defensaran en el seminari davant el professor i els altres equips (vegeu 9.2).

- Autònom fora del aula, individual o en equip

L'estudiant té la responsabilitat de preparar-se adequadament per als exàmens parcial i final. Si ha atès amb aplicació, constància i honestat les instàncies d'ensenyament i aprenentatge descrites anteriorment, estarà en condicions d'obtenir una bona qualificació.

7. Avaluació

7.1 Criteris generals d'avaluació

L'avaluació es basa en la participació en els seminaris i els exàmens parcial i final. La qualificació atorgada als aprenentatges que s'han d'assolir en els seminaris té un pes del 50 per cent en la qualificació final, i els exàmens en tenen el 50 per cent restant. Es requereix haver obtingut almenys una nota de 4 (sobre 10) tant en la qualificació global dels seminaris com en la dels exàmens per a poder superar aquesta part de l'assignatura.

Atès que el pla d'estudis actual considera com a assignatura única a efectes curriculars les dues seccions d'Història Econòmica i de l'Empresa, que s'imparteixen en dos trimestres, la nota final de l'assignatura serà la resultant de la mitjana aritmètica de les notes finals de les dues parts, condicionat a l'obtenció d'una nota mínima de 4 en cada trimestre. En cas de no assolir l'aprobat, l'estudiant haurà d'examinar-se de la part de l'assignatura suspesa en la convocatòria de Setembre. Si no l'aprova o no es presenta, haurà de repetir curs de l'assignatura sencera.

Participació en els seminaris. Les tasques de preparació, l'assistència i la participació en els seminaris són fonamentals per assolir els objectius esperats. L'avaluació es farà seguint els següents criteris:

- La presentació oral dels resultats del treball de preparació realitzat per l'equip.
- L'avaluació es realitzarà per equips, mentre no s'indiqui el contrari. Addicionalment, seran avaluades les participacions orals individuals.
- L'avaluació es realitzarà d'acord amb els següents criteris: claredat, pertinença i qualitat analítica i explicativa.
- Els equips hauran de lliurar abans de la realització de cada seminari un text escrit que reculli els resultats del seu treball en relació a les tasques i qüestions assignades.
- El professor designarà aleatòriament un portaveu d'equip en cada seminari.
- Els membres de l'equip assistents obtindran la mateixa qualificació que el portaveu pel que fa a la presentació del treball d'equip. La inassistència al seminari i la no presentació dels treballs escrits serà qualificada amb un zero.
- En el seminari l'estudiant efectuarà individualment un exercici final de síntesi. Aquest exercici serà qualificat, tot i que no necessàriament seran corregits els exercicis de tots els seminaris realitzats per cada estudiant.

Examen parcial. Les qüestions plantejades en un examen tipus test correspondran als continguts tractats en les classes magistrals i en les lectures obligatòries de les primeres tres setmanes.

Examen final. Les qüestions plantejades en format tipus test es referiran als continguts de les classes magistrals i les lectures obligatòries de tot el curs.

Examen de segona convocatòria. Examen tipus test, talment com el de primera convocatòria, amb un pes del 60 o el 80 per cent en la qualificació, segons quina sigui la més favorable a l'estudiant; el 20 o 40 per cent restant correspon a la nota global dels seminaris.

Tipus d'avaluació	Incidència qualificació		Agent d'avaluació		Agrupament		%
	Obligatòria	Optativa	Docent	Autoavaluació	I	PE	
Inicial: test de nivell							—
Continuada: presentació a seminaris							20
Continuada: participació a seminaris							30
Examen parcial							10
Final: Examen final							40

8. Continguts

Ens aproximarem als continguts de l'assignatura des de dues perspectives i de manera entrelaçada; d'una banda, des d'una perspectiva cronològica, que permetrà tractar l'evolució dels fets i els canvis principals de manera temporal, i de l'altra, incidint de manera diferencial en aquells aspectes fonamentals del procés de creixement econòmic a llarg termini que travessen de manera transversal l'era contemporània.

A les sessions magistrals, tractarem la perspectiva temporal, mentre que als seminaris, ens centrarem de manera monogràfica en cada un dels eixos transversals del procés de creixement econòmic.

8.1. Blocs de contingut de les classes magistrals

Bloc de contingut 1. El creixement econòmic modern a Espanya: una perspectiva de llarg termini.

Bloc de contingut 2. La revolució liberal i la difusió de la revolució industrial.

Bloc de contingut 3. 1891-1914: el viratge nacionalista.

Bloc de contingut 4. 1914-1936: l'economia espanyola entre guerres.

Bloc de contingut 5. 1936-1950: Espanya al marge de l'economia internacional.

Bloc de contingut 6. 1951-1959: La industrialització substitutiva d'importacions.

Bloc de contingut 7. 1960-1973: Liberalització i desenvolupament econòmics.

Bloc de contingut 8. 1974-1985: Crisi econòmica i transició política.

Bloc de contingut 9. 1986-1998: De la integració a la Comunitat Europea a l'euro.

Bloc de contingut 10. 1999-2011: Espanya a l'euro.

8.2. Blocs de contingut dels seminaris*

Bloc de contingut 1. Les desigualtats regionals.

Bloc de contingut 2. Migracions i mercat de treball.

Bloc de contingut 3. El capital humà: educació.

Bloc de contingut 4. Empreses i empresaris.

Bloc de contingut 5. Nivell de vida i benestar.

* 1,5 hora de durada cadascun, tret del bloc 5, que ocuparà 3 hores (2 setmanes)

	Seminari 1	Seminari 2	Seminari 3
Seminari	Les desigualtats regionals	Migracions i mercat de treball	Capital humà: educació
Objectiu	Comprendre que el procés històric de creixement econòmic no ha comportat la desaparició de les desigualtats regionals, però tampoc ha generat desigualtats creixents	Examinar les pautes canviants dels corrents migratoris dels espanyols, com també el seu reflex en el canvi estructural a través del mercat de treball.	Reconèixer la importància de la formació de capital humà en el creixement econòmic, i també les visions històriques canviants al respecte.
Conceptes clau	*Especialització econòmica *Creixement relatiu/absolut *Convergència/divergència	*Migració nacional/internacional *Factors d'atracció *Factors d'expulsió *Canvi estructural	*Formació de capital humà *Política educativa *Alfabetització *Educació formal
Mètode	Validar/falsejar una hipòtesi Treball individual	Compilació d'històries familiars Treball d'equip	Contrast de textos històrics i contemporanis Treball d'equip
Material	Lectura crítica d'un text interpretatiu	Dades proporcionades pels mateixos estudiants + lectura sobre migracions	Textos de diverses èpoques es confrontaran amb un text actual sobre el tema

Seminari	Seminari 4 Empreses i empresaris	Seminari 5 (2 setmanes) Nivells de vida i benestar
Objectiu	Observar l'evolució d'alguns Empresaris i/o empreses, per tal de definir la seva adaptació exitosa o fallida als canvis esdevinguts en el seu entorn	Identificar els períodes de millora y deteriorament del nivell de benestar econòmic. Observar les semblances i diferències entre l'evolució del PIB per càpita i els indicadors de nivell de vida i de benestar econòmic.
Conceptes Clau	*Canvi institucional *Innovació i canvi tècnic * Monopoli *Lobby i grups d'interès *Proteccionisme / Obertura	* Nivell de vida * Indicadors de benestar * Desigualtat econòmica
Mètode	Anàlisi d'informació de diverses fonts. Treball individual	Construcció d'un índex de nivell de benestar Treball en equip
Material	Texts sobre empresaris i empreses que permetin observar la seva evolució històrica i la seva adaptació al medi	Sèries de variables que poden integrar un índex de benestar + lectura.

9. Programació d'Activitats i càrrega de treball

9.1. Programació d'activitats

Setmana	Activitat a l'aula Tipus d'activitat / Contingut	Activitat fora de l'aula Lectura (L) / Altres
Setmana 1 (9-15 de Gener)	Magistrals: Presentació del curs i Bloc 1	L: Manual*, pp. 29-67 + Pascual i Sudrià
Setmana 2 (16-22 de Gener)	Magistrals: Bloc 2	L: Manual*, pp. 183-219 + preparació del Seminari 1
Setmana 3 (23-29 de Gener)	Magistrals: Blocs 3 i 4(1) Seminari: Eix 1	L: Manual*, pp. 221-261 + preparació de l'Examen parcial
Setmana 4 (30 Gener - 5 de Febrer)	Magistrals: Bloc 4(2) i Bloc 5(1) Examen parcial	L: Manual*, pp. 263-301 + Preparació del Seminari 2
Setmana 5 (6 -12 de Febrer)	Magistral: Bloc 5(2) Seminari: Eix 2	L: Manual*, pp. 303-331 + Preparació del Seminari 3
Setmana 6 (13-19 de Febrer)	Magistrals: Bloc 6 i 7 Seminari: Eix 3	L: Manual*, pp. 333-366 + Preparació del Seminari 4
Setmana 7 (20-26 de Febrer)	Magistral: Bloc 8(1) Seminari: Eix 4	L: Manual*, pp. 367-434 + Preparació del Seminari 5(1)
Setmana 8 (27 de Febrer - 4 de Març)	Magistrals: Bloc 8(2) i 9 Seminari: Eix 5(1)	L: Manual*, pp. 435-456 + Preparació del Seminari 5(2)
Setmana 9 (5-11 de Març)	Magistral: Bloc 10 Seminari: Eix 5(2)	L: Manual*, pp. 457-495
Setmana 10 (12-18 de Març)	Magistral: Recapitulació i repàs	Preparació de l'examen final

* Manual: Carreras, A. i Tafunell, X. (2010)

9.2 Programació d'activitats i càrrega de treball

Setmana	Activitat dins de l'aula			Activitat fora de l'aula			Lliurament		
	Activitats d'aprenentatge	Recursos didàctics	Temps estimat	Activitats d'aprenentatge	Recursos didàctics	Temps estimat	Tipus	Caràcter (obligatòria/optativa)	Data
1	Activitat 1 : (GG) Presentació del curs (GG) Magistrals : Bloc 1	Transparències	3 h.	Activitat 1f : (I) Lectura de suport de l'Activitat 1/2	Lectura de : -Manual, p. 29-67 -Pascual i Sudrià	3 h. 3 h.			
2	Activitat 2 : (GG) Magistrals : Bloc 2	Transparències Dossier Seminari	3 h.	Activitat 2f : -(I) Lectura de suport de l'Activitat 3 -(ET) Preparació del Seminari 1 (Act. 3b)	Lectura de : -Manual, p. 183-219 ; -Específica individual (v. assignacions)	3 h. 4 h.			
3	Activitat 3 : (GG) a) Magistrals: Bloc 3 i 4(1) (SG) b) Seminari 1	Transparències	3 h. 1,5 h.	Activitat 3f : -(I) Lectura de suport de l'Activitat 3/4 -(I) Preparació de l'Examen (Act. 4b)	Lectura de : -Manual, p. 221-261 ;	4 h. 6 h.			
4	Activitat 4 : (I)a Examen parcial (GG) b) Magistrals: Bloc 4(2) i 5(1)	Transparències Dossier Seminari	0,5 h. 2,5 h.	Activitat 4f : -(I) Lectura de suport de l'Activitat 5 -(ET) Preparació del Seminari 2 (Act. 5b)	Lectura de : -Manual, p. 263-301 -Específica equip (v. assignacions)	3 h. 6 h.	Examen (a l'aula) Lliurament 1 : Informe del Seminari 2 (Act. 5b)	Obligatori. Obligatori	
5	Activitat 5 : (GG) a) Magistral: Bloc 5(2) (SG) b) Seminari 2	Transparències Dossier Seminari	1,5 h. 1,5 h.	Activitat 5f : -(I) Lectura de suport de l'Activitat 6 -(ET) Preparació del Seminari 3 (Act. 6b)	Lectura de : -Manual, p. 303-331 ; -Específica equip (v. assignacions)	3 h. 6 h.	Lliurament 2: Informe del Seminari 3 (Act. 6b)	Obligatori	
6	Activitat 6 : (GG) a) Magistral : Bloc 6 i 7 (SG) b) Seminari 3	Transparències Dossier Seminari	3 h. 1,5 h.	Activitat 6f : -(I) Lectura de suport de l'Activitat 6 -(I) Preparació del Seminari 4 (Act. 7b)	Lectura de : -Manual, p. 333-366 ; -Específica individual (v. assignacions)	3 h. 4 h.			
7	Activitat 7 : (GG) a) Magistral: Bloc 8(1) (SG) b) Seminari 4	Transparències	1,5 h. 1,5 h.	Activitat 7f : -(I) Lectura de suport de l'Activitat 7/8	Lectura de : -Manual, p. 367-434 ;	5 h. 6 h.	Lliurament 3: Informe del Seminari 5/1 (Act. 8b)		

8	Activitat 8 : (GG) a) Magistrals : Bloc 8(2) i 9 (SG) b) Seminari 5/1	Transparències Dossier Seminari	3 h. 1,5 h	Activitat 8f : -(I) Lectura de suport de l'Activitat 9 -(ET) Preparació del Seminari 5/1 (Act. 9b)	Lectura de : -Manual, p. 435-456 ; -Específica equip (v. assignacions)	2 h. 6 h.	Lliurament 4: Informe del Seminari 5/2 (Act. 9b)	Obligatori.	
9	Activitat 9 : (GG) a) Magistral : Bloc 10 (SG) b) Seminari 5/2	Transparències Dossier Seminari	1,5 h. 1,5 h.	Activitat 9f : -(I) Lectura de suport de l'Activitat 10a -(ET) Preparació del Seminari 5/2 (Act. 10b)	Lectura de : -Manual, p. 457-495 ; -Específica equip (v. assignacions)	3 h.		Obligatori.	
10	Activitat 10 : (GG) a) Magistral : Recapitulació i repàs	Transparències	1,5 h.	Activitat 10f : -(I) Preparació de l'examen final	Preparació de l'Examen final	17 h.	Examen final	Obligatori	Per determinar
Activitat dins de l'aula			33 h.	Activitat fora de l'aula		87 h.	Càrrega total de treball		120 h.

Claus:

(d'agrupament): GG: gran grup (o classe sencera); SG: subgrup (o grup de seminari); ET: equip de treball; I: individual

10. Fonts d'informació i recursos didàctics

10.1. Bibliografia bàsica*

CARRERAS, Albert y TAFUNELL, Xavier (2010), *Historia económica de la España contemporánea (1789-2009)*, Barcelona, editorial Crítica.

PASCUAL, Pere y SUDRIÀ, Carles (2002), «El difícil arranque de la industrialización (1840-1880)», a COMÍN, F., HERNÁNDEZ, M. y LLOPIS, E., eds., *Historia económica de España. Siglos XX-XX*, pp. 203-241 [disponible a l'Aula Global].

10.2. Bibliografia complementària i fonts d'informació

CARRERAS, Albert y TAFUNELL, Xavier, coords. (2005), *Estadísticas históricas de España, siglos XIX y XX (2ª edición, revisada y aumentada)*, 3 vols., Madrid, Fundación BBVA.

COMÍN, F., HERNÁNDEZ, M. y LLOPIS, E., eds. (2002), *Historia económica mundial. Siglos X-XX*, Barcelona, Crítica.

GERMÁN, L.; LLOPIS, E.; MALUQUER DE MOTES, J.; ZAPATA, S., eds. (2001) *Historia económica regional de España. Siglos XIX y XX*. Barcelona: Crítica.

INSTITUTO NACIONAL DE ESTADÍSTICA (INE), pàgina web: www.ine.es

NADAL, Jordi, dir. (2003), *Atlas de la industrialización de España (1750-2000)*. Barcelona: Crítica/Fundación BBVA.

PRADOS DE LA ESCOSURA, Leandro (2003), *El progreso económico de España (1850-2000)*. Madrid: Fundación BBVA.

TORTELLA, Gabriel y NÚÑEZ, C.E. (2011), *El desarrollo de la España contemporánea. Historia económica de los siglos XIX y XX*. Madrid: Alianza editorial (3ª edición).

*(Nota):

La bibliografia que serà utilitzada per preparar els seminaris es facilitarà més endavant en els documents d'assignacions de tasques.